

De jaarvergadering van de VGN

Jaarstukken: verslagen en plannen

DE HUIB DE RUIJTERPRIJS

De Huib de Ruijterprijs wordt in 1996 toegekend aan vier personen die zich in de afgelopen jaren verdienstelijk hebben gemaakt in het (i)vbo/mavo-geschiedenisonderwijs, te weten mevrouw J. (Jopie) Daalmans en de heren W. (Will) Bouwman, H. (Hans) Kummerer en G. (Gerard) Twickler.

De vier prijswinnaars hebben hun verborgen, maar niet vergeten arbeid verricht in de volgende sectoren van het (i)vbo/mavo-geschiedenisonderwijs:

Jopie Daalmans

Zij coördineerde jarenlang voor de VGN de examens geschiedenis en staatsinrichting C en D-niveau. Tot haar takenpakket behoorde o.a. de aankondiging van de centrale en regionale besprekingen in *Uitleg*, het benaderen van de regio-voorzitters, het voorzitten van de landelijke bespreking en de afronding van het examen middels de nabespreking. Daarnaast was ze jarenlang actief lid van de Commissie Vbo/Mavo.

Will Bouwman

Wie de VGN kent, kent Will. Hij heeft zich de laatste tien tot twintig jaar op verschillende manieren hard gemaakt voor het vak geschiedenis en staatsinrichting in het (i)vbo/mavo-veld. Als lid van de vakbegeleidingsgroep van het Mavo-project, als vbo/mavo-docent in het VGN-bestuur, als lid van de didactiek- en activiteitencommissie van de VGN en bij nog vele andere activiteiten. Een beroep op hem is nooit een vergeefs beroep geweest.

Hans Kummerer

In de Kleio-(i)vbo/mavo-special van mei 1995 werd Hans omschreven als een 'witte raaf': één van de weinige docenten geschiedenis en staatsinrichting in Nederland met een eindexamenklas in het Vbo. Enthousiast probeert hij binnen en buiten de school (o.a. als lid van de didactiek- en activiteitencommissie van de VGN) het vak te promoten.

De combinatie vakinhoud, didactiek en taalgebruik op (i)vbo-niveau maken van hem een inspirerend, pragmatisch en recht-door-zee persoon, binnen en buiten de klas.

De Algemene Ledenvergadering van de VGN wordt gehouden op zaterdag 16 maart a.s. in de Jaarbeurs in Utrecht.

Aanvang 10.30 u., vanaf 10.00 u. wordt er koffie geschonken.

Aanmelden moet geschieden voor 1 maart 1996 in verband met de lunch. Een invulstrookje daarvoor vindt u achterin dit katern.

AGENDA

10.30 u.: Opening van de vergadering

1. Welkomstwoord en jaarrede van de voorzitter

2. Feestelijk gedeelte: uitreiking van de Huib de Ruijterprijs

12.15 u. tot 13.30 u.: Lunch

13.30 u. tot 15.30 u.: Huishoudelijk deel van de vergadering

3. Bespreking van de jaarstukken

3.1 Notulen ALV 18-3-1995

3.2 Jaarverslag Algemeen Bestuur en beleidsplan 1996

3.3 Jaarverslagen van de commissies

3.4 Financieel jaarverslag, beleid en begroting 1996

3.5 Verslag kascommissie

3.6 Décharge kascommissie

4. Bestuurswisseling

Volgens rooster van aftreden: L. Nolet. Hij stelt zich niet herkiesbaar. Kandidaatlid is L. Janssen. Kandidaat 1e secretaris is H. Buskop.

Tegenkandidaten dienen twee weken voor de ALV bij de eerste secretaris te zijn aangemeld.

5. Benoeming kascommissie

6. Rondvraag

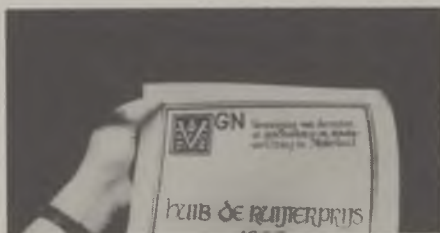
Sluiting van de vergadering en borrel.

Gerard Twickler

Jarenlang was Gerard voorzitter van de Commissie Vbo/Mavo. In moeilijke tijden probeerde hij telkens opnieuw de kar te trekken en initiatieven

te ontplooiën. Het viel hem niet altijd even makkelijk; het waren en zijn geen vrolijke ontwikkelingen die zich binnen het (i)vbo/mavo-veld voordeden en voordoen voor ons vak. Maar zijn oprechte zorg voor het vak geschiedenis in deze tak van onderwijs was zijn voornaamste drijfveer om tot het vorig jaar telkens weer door te gaan.

Door het toekennen van de Huib de Ruijterprijs aan deze vier personen wil de VGN niet alleen de aandacht vestigen op vier individuen, maar op al die docenten en organisaties die zich op de een of andere manier de laatste tien tot twintig jaar verdienstelijk hebben gemaakt door problemen en ontwikkelingen binnen het vak geschiedenis en staatsinrichting in het (i)vbo/mavo te signaleren en aan te pakken.

Wij willen het vak geschiedenis en staatsinrichting in het (i)vbo/mavo-veld hiermee die aandacht schenken die het verdient.

Gezien de ingrijpende plannen voor de bovenbouw van het Vbo/Mavo zal die aandacht meer dan ooit nodig zijn.

Hierbij heeft het bestuur van de VGN het genoegen u het verslag over het verenigingsjaar 1995 aan te bieden.

Bestuur

1. Samenstelling

Mevr. M.E. Hielkema volgde M. Otten op als vice-voorzitter. Mevr. E.A. Marrenga volgde mevr. H.J.C. van Herwaarden-Rijlaarsdam op als 2e secretaris.

Mw. J. van der Leeuw-Roord kwam het bestuur regelmatig verslag doen als coördinator internationale contacten.

Het rooster van aftreden is als volgt:

1996: L.M.I.V. Nolet, niet herkiesbaar in verband met drukke werkzaamheden.

1997: mevr. H. Budé-Janssens en J. Schopman, niet herkiesbaar, mevr. M.E. Hielkema, H.R.J. Kurstjens en mevr. E.A. Marrenga herkiesbaar.

1998: mevr. J.M.L. van Bakkum en H. Buskop.

2. Vergaderingen

Het bestuur kwam in 1995 achttien maal bijeen; hieronder viel ook een studiedag op 9 december j.l.

3. Portefeuilleverdeling

Daar twee personen uit het bestuur treden zal een wijziging in de verdeling van de portefeuilles te verwachten zijn. Deze wijziging zal te zijner tijd in KLEIO aangegeven worden. De bestuursleden bezoeken zoveel mogelijk de hun toevertrouwde commissies.

4. Externe contacten in Nederland

Uit de Kleio-krant kunnen de leden opmaken met welke personen, organisaties of instanties buiten de VGN het bestuur contact heeft onderhouden of opgenomen. Hieronder volgt een weergave van de belangrijkste contacten, geselecteerd uit een lange rij.

- Met de SLO wordt regelmatig contact onderhouden. Onze vereniging dient bij de SLO veldaanvragen in.
- Met de vakontwikkelgroepen GAM (= Geschiedenis, Aardrijkskunde, Maatschappijleer) en MMW (= Mens- en Maatschappij-

Jaarverslag van het bestuur

wetenschappen) bestond contact, onder andere via raadplegingen. Daarbij werd de VGN uitgenodigd uitspraken te doen over de respectieve voorstellen van beide groepen.

- Met onder andere de CEVO, de Inspectie, het Ministerie van OC&W, het KNAG, de NVLM, het Procesmanagement Basisvorming, de Stuurgroep Tweede Fase en het Historisch Platform is mondeling of schriftelijk contact geweest.

5. Platform VVVO

Ook in het afgelopen verenigingsjaar kwam het Platform VVVO zes maal bijeen. Het overleg tussen een groot aantal Vakinhoudelijke Verenigingen verloopt af en toe moeizaam, omdat naast gemeenschappelijke belangen, de verschillende verenigingen ook tegengestelde belangen hebben.

Op het punt van het verlangen meer invloed te kunnen uitoefenen op de beleidsplannen van de Overheid bestaat geen verschil van mening. Binnen het Platform VVVO is men zich er echter wel van bewust dat het gevaar dreigt: 'Het veld is geraadpleegd, want het Platform heeft de plannen voorgelegd gekregen'.

In 1995 werd regelmatig overleg gevoerd met de Directie VO van het Ministerie van OC&W, met het PMB, met de Stuurgroep Tweede Fase en met de SLO. Bij elk overleg werd door het Platform VVVO bezorgdheid uitgesproken over de haast waarmee vernieuwingsplannen lijken te moeten worden doorgedrukt. De leden van het Platform zijn van mening dat bij een minder overhaaste invoering de goede punten in de vernieuwing beter tot hun recht zullen komen. Maar hiertegen werd door leden van de Stuurgroep Tweede Fase ingebracht dat de nieuwe programma's toch over vijf jaar weer bekeken worden, dat het psychologisch verkeerd zou werken als het gat tussen basisvorming en tweede fase te groot zou worden en dat de uitgeverijen rekenen op invoering in 1998.(sic!) Vanuit de uitgeverijwereld worden overigens andere geluiden gehoord.

De SLO is door het Ministerie tot hoofdaannemer benoemd bij de herstructurering van de kerndoelen voor basisschool en basisvorming, en voor de ontwikkeling van de nieuwe examenprogramma's Vbo/Mavo. Gezien de gang van zaken bij de vorming van de vakontwikkelgroepen voor de eindexamenprogramma's Havo/Vwo, heeft het Platform de SLO laten weten dat men slechts aan de vorming van de vakontwikkelgroepen wil meewerken als er sprake is van een bindende voordracht.

In de vergaderingen van het Platform VVVO in het afgelopen jaar werd langdurig gesproken over een nauwere samenwerking. Een aantal verenigingen wilde komen tot een vereniging van vakinhoudelijke verenigingen, maar na uitputtende discussie bleek voor de meeste verenigingen dit een brug te ver. Een commissie uit het Platform heeft zich bezig gehouden met de voorbereiding van een conferentie voor de besturen van de aangesloten verenigingen. Deze conferentie zal plaatsvinden op 15 februari en het thema zal zijn: 'De rol van de vakinhoudelijke verenigingen bij de kwaliteitsbewaking van het onderwijs'. Het Platform hoopt dat deze conferentie resulteert in beleidsaanbevelingen aan het Platform.

Het project kwaliteitszorg nascholing, waarbij het Platform 'betrokken' was heeft geleid tot een wel zeer onorthodoxe wijze van raadpleging, namelijk na 26 januari 1995 geen raadpleging, maar wel vermelding in het uiteindelijk verschenen boekwerkje!

Door de KNAG, NVLM, NVON en VGN, alle vier lid van het Platform, werd een brief gestuurd naar de staatssecretaris over haar voornemen om te komen tot de vakkencombinaties 'M en M' en 'Science'. Tot heden (eind december) is er nog geen antwoord ontvangen!

6. Het centraal examen

De Intercommissie heeft voorstellen gedaan voor het examen in 1998. Het bestuur heeft deze doorgeleid naar het ministerie, waar besloten is als onderwerp aan te wijzen 'Europa en de buitenwereld, 1150-1350'.

De VGN heeft de stofomschrijvingscommissie voorgesteld. Daarin zitten zes mensen: een wetenschapper, een vakdidacticus, twee docenten uit het Vbo/Mavo-terrein en twee uit Havo/Vwo. Zij hebben de taak voor twee aparte omschrijvingen (een voor Vbo/Mavo en een voor Havo/Vwo) te zorgen, die in elk geval niet te lang mogen zijn en waarmee in de klas kan worden gewerkt. Leden van deze commissie konden kiezen voor betaling in geld of in tijd.

Het is de bedoeling dat de commissie begin 1996 met haar concept-omschrijvingen klaar is en deze dan ter raadpleging voorlegt aan ondermeer de betrokken commissies van de VGN. Na verwerking van de reacties kan de commissie in het voorjaar haar definitieve omschrijving vaststellen.

Het vooroverleg van de voorzitters van de normvergaderingen is dit jaar wederom op één centrale plaats gehouden. Aan deze formule zal worden vastgehouden, omdat uit de praktijk blijkt dat dit zeer zinvol is.

7. Basisvorming

Het bestuur heeft zich in 1995 ten eerste ingespannen om duidelijk te maken dat de toetsen van de basisvorming in hun huidige opzet noch voor Vbo noch voor Vwo bevredigend zijn. Dit heeft samen met vele gelijklopende commentaren de staatssecretaris tot een soort time-out gedwongen. Een eerste aanzet is gegeven voor de technische herziening van de kerndoelen van de basisvorming. Deze zal in 1996 zijn beslag krijgen.

8. Vbo/Mavo

Het bestuur heeft met bewondering kennis genomen van de Kleio-special (nr. 4, mei 1995) over geschiedenis op het (I)vbo/Mavo. De Commissie Vbo/Mavo heeft met deze special uitstekend werk geleverd (en de VGN is hierdoor zelfs een kleine dertig leden rijker geworden!).

De problematiek in deze vorm van onderwijs is groot: niet alleen vakinhoudelijk en didactisch, maar ook gezien de toekomstplannen.

In de onderbouw is weliswaar winst geboekt met betrekking tot het urenaantal (met name in het (I)vbo komt geschiedenis en staatsinrichting als apart vak voor het eerst structureel voor op het lesrooster), maar daar tegenover staat dat de problematiek van de basisvorming groot is. Zo moeten (I)vbo-leerlingen, intellectueel de zwakste groep, in minder tijd aan dezelfde eisen voldoen als Havo- en Vwo-leerlingen. Het is maar de vraag of één basisvormingstoets reëel is.

In de bovenbouw zijn na verschijning van het Rapport Van Veen en daaropvolgend het rapport van het adviesbureau Smets en Hover, grote veranderingen te verwachten. Door invoering van verschillende leerwegen dreigt het vak geschiedenis en staatsinrichting gereduceerd te worden tot een keuzevak en/of opgenomen te worden in een ondoorzichtig vak M en M (Mens en Maatschappij). Over deze problematiek heeft het bestuur, deels in samenspraak met enkele andere vakinhoudelijke verenigingen, deels onder eigen naam, en-

kele brieven gestuurd aan de staatssecretaris van OC&W en naar de diverse onderwijsspecialisten van politieke partijen. Definitieve beslissingen zijn nog niet genomen, maar de vooruitzichten zijn niet geweldig.

Ook de doorstroming van Mavo naar Havo, en met name de status van het vak geschiedenis en staatsinrichting daarbij, komt door de nieuwe plannen zwaar onder druk te staan. Het bestuur blijft alert.

Een probleem apart vormt de examenbespreking voor C en D-niveau. Omdat behalve een toename van het aantal open vragen in de examens er ook gewerkt zal gaan worden met structuurbegrippen en vaardigheden, wordt de noodzaak tot centrale besprekingen groter. Tegelijkertijd is door het vertrek van Jopie Daalmans de coördinatie daarvan weggevallen.

Het bestuur streeft naar revitalisering van deze besprekingen.

Tot slot behoort de problematiek van het (I)vbo tot de speciale aandachtspunten van het bestuur. Het bestuur stimuleert initiatieven voor dit onderwijsgebied door uitgeverijen, KPC, SLO en Didactiek- en aktiviteitencommissie zeer. De toekenning van de Huib de Ruijterprijs aan enkele (I)vbo/mavo-docenten is daarvan een sprekend voorbeeld.

9. Omgevingsonderwijs

Het bestuur heeft besloten het oprichten van een aparte commissie Omgevingsgeschiedenis op te schorten: op grond van twee overwegingen. Ten eerste is er nog geen richtlijn van het CITO over het zelfstandig maken van een werkstuk over de eigen omgeving. Ten tweede ziet het bestuur als probleem dat een centrale Commissie Omgevingsgeschiedenis niet adequaat kan reageren op regionale geschiedenisprojecten. Verder lijkt het, dat omgevingsgeschiedenis uitstekend binnen de bestaande commissies kan worden behartigd. Met het Landelijk Overleg Omgevingsgeschiedenis dat in Den Bosch vergadert zijn contacten onderhouden.

10. Tweede fase Havo/Vwo

De tweede fase heeft het bestuur en de leden stevig beziggehouden. Concepten van voorstellen voor het examen Geschiedenis en Staatsinrichting en Mens- en Maatschappijwetenschappen zijn uitgebreid becommentarieerd. Samen met delegaties van de besturen van KNAG en NVLM is vergaderd over de voorstellen van MMW, die voor KNAG en VGN in de eerste concept-versie onaanvaardbaar waren.

De raadpleging van alle commissies over het geschiedenisdeel van GAM heeft op 9 september 1995 plaatsgevonden. Het bestuur had het stuk over MMW naar alle commissies gestuurd en op verzoek van de commissies is op 9 september ook over MMW gesproken. Het bestuur en de meeste commissies konden zich niet vinden in het eerste concept MMW. Op 11 september heeft het bestuur een gesprek gehad over MMW met de vakontwikkelgroep.

De afbraak van Geschiedenis en Staatsinrichting in 4 Vwo baart ons zorgen.

Aan het ministerie heeft het bestuur laten weten zich zorgen te maken over de voorgestelde duur van het examen in de tweede fase. De koppeling van de examenduur aan het aantal studiebelastinguren voor leerlingen valt voor ons vak ongunstig uit. De noodzaak grote hoeveelheid vaardigheden te toetsen vergt veel teksten, waardoor een lang examen nodig zal blijven.

11. Ledenwerving en pr

Met steun van actieve leden heeft het bestuur de VGN onder de aandacht gebracht van de vakcollega's die nog geen lid waren. Dit gebeurde onder andere tijdens nascholingsconferenties en CE-normbesprekingen. Folders en affiches werden verspreid.

Dit jaar werd speciaal campagne gevoerd om Vbo/Mavo-collega's voor de VGN te winnen. Het Vbo/Mavo-nummer van KLEIO in mei hielp velen over de streep. We hopen dat ze zich in de VGN thuis zullen voelen.

(Cijfers over het ledenbestand staan in het Financieel Jaarverslag).

Alle nieuwe leden kregen het verzoek, een aantal gegevens over zichzelf te leveren ten behoeve van de ledenadministratie. Ook de resultaten van de laatste VGN-enquête, alias de 'witte vellen', zijn erin verwerkt. Het is de bedoeling, dit geleidelijk uit te bouwen; hierdoor zal het bestuur doeltreffender leden kunnen inschakelen voor diverse taken.

12. Nascholing

Onder de vlag van de VGN organiseerden Rijksuniversiteit Leiden en de Erasmus Universiteit Rotterdam de bekende nascholingszaterdag over het nieuwe examenonderwerp. De Startersconferentie voor beginnende docenten geschiedenis en staatsinrichting vond opnieuw in Vught plaats. De omvang van deze groep was groter dan die van vorig jaar.

In 1995 werd geen didactiekconferentie gehouden: in 1994 vond hij plaats in november, in 1996 zal hij in januari worden gehouden.

13. Internationalisering

Het bestuur heeft de commissie internationalisering in 1995 ontbonden. Het bleek voor deze commissie moeilijk een eigen werkterrein te ontwikkelen naast dat van de coördinator internationale contacten van de VGN en het Nederlandse voorzitterschap en secretariaat van Euroclio.

14. Euroclio

In de laatste jaren is de VGN in toenemende mate betrokken bij internationale activiteiten. Steeds meer leden hebben de kans gehad te participeren in seminars en conferenties in het buitenland. Hélène Budé-Janssens en Joke van der Leeuw-Roord waren in 1995 wederom vrijgesteld om deze activiteiten in EUROCLIO-verband te organiseren.

Uitgangspunt van deze internationalisering in het geschiedenisonderwijs is de gedachte dat wij elkaar wederzijds kunnen inspireren. Daarnaast kunnen wij ons geschiedenisonderwijs spiegelen, toetsen en evalueren door middel van internationale contacten. Ook willen wij individuele contacten tussen docenten stimuleren en bevorderen. In deze uitgangspunten zit de ontwikkeling van een Europese dimensie in het geschiedenisonderwijs en het bewust worden van een Europese identiteit min of meer besloten.

Deze doelstellingen zijn de basis geweest voor de activiteiten waaraan de VGN het afgelopen jaar in Euroclio-verband heeft deelgenomen. In dit verslag worden uitsluitend de belangrijkste evenementen genoemd.

Het gehele jaar heeft de VGN geparticipeerd aan een EU Phare project met als hoofdvraag 'Hoe kan geschiedenis bijdragen aan het overbrengen van democratische waarden?'. Docenten, inspecteurs en lerarenopleiders uit zes landen (Denemarken, Engeland, Nederland, de Tsjechische Republiek, Slowakije en Schotland) hebben deelgenomen aan studiereizen, nationale programma's en een grote conferentie in Praag. De uitkomsten zijn velerlei, maar hebben Euroclio in ieder geval geïnspireerd het thema van dit project verder uit te werken in de Algemene Vergadering van 1996 en in het aanbod van nascholingsconferenties.

In januari is opnieuw een groep van ruim 40 VGN leden afgereisd naar Glasgow, Schotland om daar samen met deelnemers uit 10 andere Europese landen kennis te nemen van het Schotse geschiedenisonderwijs en de wijze waarop structuurbegrippen en vakspecifieke vaardigheden daar worden onderwezen.

In februari hebben ruim 20 docenten uit het Phare/Euroclio programma samen met colle-

ga's uit Suriname, Japan en Rusland deelgenomen aan een studieweek in Nederland waarin voornamelijk werd ingegaan op de mogelijkheden die door het geschiedenisonderwijs in Nederland worden geboden om door middel van vaardigheden de leerlingen kritische en actieve participanten in het leerproces te laten zijn. Vakcollega's binnen het SLO, Cito en de WIEG hebben bijgedragen aan het Nederlandse programma verzorgd.

In april zijn zo'n 50 docenten uit Vlaanderen en Nederland bijeen geweest rond het thema 'de Vlaams/Nederlandse samenwerking in Europees Perspectief, 1813-1839'. Hier stond het verplaatsen van het nationale perspectief op dit thema centraal voor de deelnemers.

In september is er door ruim 30 Nederlandse docenten deelgenomen aan een conferentie over 'Philips II en zijn Tijd'. Tijdens deze bijeenkomst werd door docenten uit zes landen (België, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland, Portugal en Spanje) ondermeer ingegaan op de nationale beeldvorming over deze persoon en zijn tijd. De conclusie was voor alle deelnemers dat zij na deze conferentie op een andere manier zullen lesgeven over het onderwerp.

Eind oktober heeft Joke van der Leeuw-Roord lezingen gegeven en workshops gehouden op een conferentie over 'Nieuwe benaderingen voor het geschiedenisonderwijs in Rusland' in St. Petersburg. Deze conferentie werd gehouden in het 'Centre for Educational Innovation' aan de Herzen Universiteit in St. Petersburg, opgezet met gelden van de Nederlandse, Vlaamse en Oostenrijkse overheid. Het ligt in de bedoeling twee follow-up conferenties te houden in Pskov en Petrozavorsk in 1996.

Eind 1995 is uiteindelijk de overeenkomst tussen Nederland en Suriname getekend om een groot aantal (onderwijs) projecten van start te laten gaan. Voor geschiedenis ligt er een prachtig voorstel voor een driejarig project maar het wachten is op het groene licht van de Surinaamse overheid om te mogen starten.

Het aantal publicaties over de internationale contacten binnen het geschiedenisonderwijs is dit jaar duidelijk toegenomen. In Nederland werd naast artikelen in KLEIO aandacht besteed aan dit onderwerp in de *Uitleg* van 27 september, en in *Verse Sporen* van november.

Het project 'Youth and History', een onderzoek naar het historisch bewustzijn van jongeren van 15 jaar in Europa, is na een moeilijke start op dit moment in uitvoering.

Al deze activiteiten hebben het onderling contact tussen individuele docenten in Europa versterkt. Zonder tussenkomst van de VGN en Euroclio zijn inmiddels ook uitwisselingen

op verschillende bases tot stand gekomen. Gedurende het jaar zijn Hélène Budé-Janssens en Joke van der Leeuw-Roord bezig geweest de contacten met organisaties van geschied-
nisleraren verder uit te bouwen. Op basis van die contacten is het activiteiten programma voor 1996 tot stand gekomen.

Het bestuur neemt in zijn beleid tot zijn belangrijkste uitgangspunt de doelstelling van de VGN zoals deze in artikel 2.1 van de verenigingsstatuten is verwoord, namelijk het *“bevorderen van de belangen van het onderwijs in geschiedenis en staatsinrichting in Nederland”*

Het bestuur is van mening dat ons vak bedreigd wordt door pogingen om te komen tot een te vergaande vermenging van vakken, waardoor geschiedenis en staatsinrichting als vak onherkenbaar wordt en door waarin aan geschiedenis en staatsinrichting een substantieel kleiner aantal uren toebedeeld wordt. Dit zal ten koste gaan van het historisch besef bij onze jongere generaties.

- **Basisonderwijs**

In het basisonderwijs worden de kerndoelen herzien en wordt er gedacht om het vak geschiedenis te laten opgaan in een vak 'wereldoriëntatie'. Het bestuur zal al zijn invloed aanwenden om zowel op de PABO's als op de basisscholen het vak geschiedenis te behouden of te herstellen.

(Zie het onderzoeksrapport *Brede inzetbaarheid in het basisonderwijs* waarin 30 tot 40 % van alle PABO-studenten aangeeft te weinig te weten van aardrijkskunde en geschiedenis.)

- **Basisvorming**

Voor de basisvorming staat dit jaar een technische herziening van de kerndoelen op het programma. De SLO zal voorstellen tot herziening doen. Daaraan voorafgaand raadpleegt het bestuur alle commissies en stelt een eigen advies op.

Het bestuur is het volledig met Staatssecretaris Netelenbos eens dat de basisvorming niet na twee, maar na drie jaar moet worden afgesloten. Het bestuur is nu vooral bezorgd over een ontwikkeling waarbij op Vbo en/of Mavo al na twee jaar de basisvorming zou worden afgesloten. Hierdoor dreigt in het derde schooljaar geschiedenis en staatsinrichting geheel te verdwijnen. Omdat dit per school wordt geregeld, kan het bestuur slechts informatie geven via KLEIO aan de leden van de VGN. Wijs uw schoolleiding op de adviestabel in het inrichtingsbesluit dagscholen Vwo-Avo-Vbo van 1992 waar voor geschiedenis en staatsinrichting in Vbo 5 en in Mavo 6 uur wordt aanbevolen. Het bestuur wacht met spanning de ontwikkelingen rondom de toetsen voor de basisvorming af.

Beleidsplan 1996

- **Bovenbouw Vbo en Mavo**

Voor de bovenbouw van Vbo en Mavo wordt door de SLO een vakontwikkelgroep geïnstalleerd die onder meer de inhoud van het vak geschiedenis en staatsinrichting en van het mengvak Mens en Maatschappij gaat ontwerpen. De VGN zal dit proces kritisch volgen. Ook hier zal weer het behoud en de herkenbaarheid van het vak uitgangspunt zijn. Aangezien ook voor het vakkenaanbod in de bovenbouw van Vbo en Mavo per school beslissingen worden genomen, is het vooral de taak van de VGN om de leden te wijzen op de mogelijkheden om geschiedenis en staatsinrichting voor een zo groot mogelijk aantal leerlingen te behouden.

• Tweede fase Havo en Vwo

Voor ons vak in de tweede fase van Havo en Vwo worden in 1996 belangrijke beslissingen genomen. Die kunnen een uitstralingseffect hebben naar het gehele curriculum geschiedenis vanaf de basisschool tot en met de eindexamens van het voortgezet onderwijs.

Het bestuur ziet het als zijn taak om het eind-examenprogramma zoals ontwikkeld door de vakontwikkelgroep GAM (geschiedenis, aardrijkskunde en maatschappijleer) van de Stuurgroep Tweede Fase van harte te onderschrijven. Het zal er op wijzen dat geen leerling in de tweede fase van Havo en Vwo uitgesloten mag worden van het onderwijs in geschiedenis en staatsinrichting.

Het bestuur zal de leden in 1996 zoveel mogelijk informeren over zowel de ontwikkeling van ons vak als van het vak Mens- en Maatschappijwetenschappen, door middel van berichten in KLEIO en door het organiseren van informatieve en raadplegende bijeenkomsten.

Ten aanzien van de voorstellen voor het examen voor Vbo, Mavo, Havo en Vwo zal het bestuur de richtlijnen van de WIEG als ijkpunt aanhouden.

Bij de SLO loopt een veldaanvraag om een globale longitudinale leerstofplanning vanaf basisschool tot en met bovenbouw Vbo/Mavo/Havo/Vwo te ontwikkelen.

- **Volwassenenonderwijs**

De scholen voor volwassenenonderwijs komen onder steeds grotere druk te staan van de gemeenten en regionale arbeidsvoorziening. Opleiden voor de arbeidsmarkt is de prioriteit. Er dient bij de schoolleidingen op aangedrongen te worden, dat met name ook allochtonen enige historische kennis en historisch besef bijgebracht moet worden om in

Nederland goed te kunnen meedoen met medeburgers. Vooral in de inburgeringscursussen ligt een taak voor geschiedenisdocenten.

• Professionalisering

Ten aanzien van de opleidingen voor docent geschiedenis en staatsinrichting signaleert het bestuur een tendens om de professionalisering van de docent ten koste te doen gaan van de vakinhoudelijke component. Het vakmanschap van de vakdocent dreigt ondergewaardeerd te worden. Ook binnen het platform van vakinhoudelijke verenigingen (VVVO), waar de VGN deel van uitmaakt, bestaat hierover bezorgdheid.

In 1996 zal over deze problematiek een conferentie worden georganiseerd. Daarna zal het bestuur zich beraden op nadere stappen.

Door alle veranderingen die op stapel staan in het onderwijs worden leerkrachten zwaar belast. De implementatie van alle vernieuwingen vraagt om een ruim aanbod voor nascholing. Het bestuur zal zich er voor inzetten dat de nascholing niet bovenop de taak van de docent komt, maar zo wordt ingepast in zijn of haar taak, dat de nascholende docent niet op de vernieuwingen stukloopt. Vernieuwing kost volgens het bestuur geld én vooral (arbeids)tijd! Ook binnen het platform van vakinhoudelijke verenigingen wordt hieraan aandacht besteed.

• KNHG en Historisch Platform

Het bestuur wil in 1996 de contacten met de geschiedeniswetenschap versterken. Het heeft zich steeds zeer gesteund gevoeld door die geluiden uit de wetenschappelijke wereld die een lans braken voor het geschiedenisonderwijs. Anderzijds kan het bestuur zich niet aan de indruk onttrekken dat vele wetenschappelijke historici nauwelijks op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs en met name het aantal uren dat daarin nog besteed wordt aan geschiedenis en staatsinrichting. Kritiek uit die hoek wordt dan ook niet altijd als opbouwend ervaren. Door de docenten die op de universiteiten geschiedenis hebben gestudeerd wordt de kloof met de wetenschappelijke historici zelfs als zeer pijnlijk gevoeld.

Met name via de Intercommissie zal het VGN-bestuur de contacten met het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap onderhouden en versterken. In 1996 zullen weer historici-dagen worden georganiseerd met een enigszins andere formule dan in 1994. In 1997 zijn KNHG, VGN en het Historisch Platform van plan een grootse geschiedenismanifestatie te organiseren voor een breed publiek. De voorbereidingen hiervoor zijn nog in een pril stadium.

• Ledenwerving en PR

Wat ledenwerving en PR betreft, zal het bestuur ook het komende jaar door middel van folders en affiches de VGN een grotere bekendheid geven. Het bestuur hoopt, ook in 1996 op uw aller medewerking te mogen rekenen. Op uw verzoek stuurt de penningmeester u graag een stapeltje folders toe, waarmee u leden kunt werven.

• EUROCLIO

Op basis van de uitgangspunten van de internationalisering in het geschiedenisonderwijs, omschreven in het jaarverslag van 1995, willen we het komend jaar een programma aanbieden waarin de onderlinge contacten van geschiedenisdocenten centraal staan.

Hélène Budé-Janssens en Joke van der Leeuw-Roord hebben opnieuw toestemming gekregen hun werkzaamheden voort te zetten.

Het is belangrijk voor de ontwikkelingen in Nederland rondom de basisvorming en de tweede fase om kennis te nemen van buitenlandse ervaringen en de resultaten van deze ervaringen mee te laten tellen voor de eigen besluitvorming.

Het is van groot belang bijeenkomsten te kunnen aanbieden die afgestemd zijn om de hoofdvragen die overal in Europa gesteld worden aan de onderwijsgeveenden in geschiedenis: Wat bied je aan, waarom en op welke manier?

We zullen bij onze plannen opnieuw gebruik maken van de mogelijkheden die de Nederlandse overheid biedt om nascholing in het buitenland te volgen via het zg. Plato-programma. Daarnaast willen we de mogelijkheden benutten die de EU biedt met het nieuwe Comenius Programma, waarin docenten binnen de EU, met toevoeging van IJsland, Noorwegen en Liechtenstein de mogelijkheid geboden wordt deel te nemen aan internationale in-service activiteiten.

Voor het komend jaar zijn een aantal nascholingsconferenties opgezet.

In september wordt onder het thema 'Democracy and the Welfare State' een nascholingsprogramma opgezet in Denemarken en Zweden over lesgeven over dit thema gecombineerd met schoolbezoeken.

In Duitsland, Münster, Haus der Niederlanden, zal in oktober voor docenten uit Duitsland, Nederland en Vlaanderen een conferentie plaatsvinden over 'Geweld in de koloniën, 1870 - 1900'. De administratieve rompslomp maakt echter dat wij uiterst zorgvuldig met onze tijdplanning moeten omspringen. Uit de internationale contacten van het afgelopen jaar zijn verder het aanbod voor een conferentie in Letland, mei, en een ambitieus projectplan voor een nieuw EUROCLIO/

PHARE project tot stand gekomen. Nederland wil graag een samenwerkingsproject uitwerken met Denemarken, Estland, Rusland en Schotland. Dit programma zou in september van start moeten gaan.

Verder wordt binnen de VGN een werkgroep opgezet om lesmateriaal te ontwikkelen met een werkelijk internationaal perspectief.

Het komende jaar willen wij de contacten met Oostenrijk, Duitsland en Vlaanderen verder verstevigen.

Wij hopen de plannen voor de vernieuwing van het geschiedenis-onderwijs in Suriname te mogen gaan uitvoeren, maar dit hangt volledig af van de besluitvorming in Suriname.

De Nederlandse overheid en de Europese Unie hebben gelden voor samenwerking met Centraal- en Oost-Europa beschikbaar gesteld, maar de belangstelling voor het bijwonen van conferenties uit dit deel van Europa overtreft nog steeds de beschikbare middelen.

Daarom verzoeken wij u opnieuw uw collega's in Oost- en Midden-Europa te steunen. Wij vragen u uw bijdrage over te maken op:

**Gironummer 368156
Stichting Organisatiebureau
Projecten VGN, OPV
Jozef Israëlsstraat 58
Nijmegen**

onder vermelding van: 'Oost-Europa Fonds'.

Notulen van de jaarvergadering 18 maart 1995

De voorzitter heet iedereen hartelijk welkom. Zij merkt op dat de vergadering op tijd moet eindigen. De penningmeester wijst op VGN-folders en affiches om te verspreiden onder personen en instellingen.

• 3.1 Opmerkingen over de notulen van de jaarvergadering 1994

De heer Groothuis wijst op de wisselende terminologie op p. 3 en p. 4 t.a.v. VBO/MAVO. Hij zou graag zien dat in de toekomst consequent de term VBO/MAVO gebruikt wordt. De heer Schulp kan zich niet herinneren dat hij de term scouten op internationale contacten (p. 4) gebezigd heeft. De voorzitter geeft aan welke andere zinnen de heer Schulp in de toekomst zou kunnen gebruiken.

Hierna worden de notulen goedgekeurd.

• 3.2 a Jaarverslag Algemeen Bestuur

De voorzitter merkt op dat door een fout 1997: H. Kurstjens, herkiesbaar, weggelaten is.

Er wordt uit de vergadering opgemerkt dat de video, ter beschikking gesteld door de Duitse ambassade, veel scholen niet bereikt heeft. Mevrouw Bogaerts zal hiervan nog eens melding maken in de Kleio-krant.

Mevrouw Perdeck zou graag meer verslagen zien over de buitenlandse reizen. De voorzitter wijst op de in april te verschijnen *Kleio* waarin Euroclio-bulletin nummer 3 gestoken wordt. Het bezoek aan Sofia had tot gevolg dat een aantal geschiedenisleraren in Bulgarije bezig is een vereniging op te richten. Ook kwamen drie mensen uit Suriname voor een studiereis naar Nederland. Men hoopt tot een steviger uitwisseling van drie jaar te komen.

De heer Van Seggelen wil ingaan op punt 9, het centraal examen. Hij wil graag de namen van de stofomschrijvingscommissie weten. De voorzitter stelt dat deze commissie geen VGN-commissie is. Iedere keer wordt een andere commissie voorgesteld. De heer Bouwman zegt dat het verstandig is geen namen bekend te maken om deze mensen te beschermen. Zij worden anders telefonisch met wijze raadgevingen bestookt. De heer Schenk ziet in uiterste noodzaak de Commissie Vbo/Mavo, de Commissie Havo/Vwo of het bestuur als tussenpersoon functioneren om namen vrij te geven. Dit kan alleen maar met de toestemming van de leden van de commissies.

De heer Van Seggelen vraagt welke rol de Interactie in deze zaak speelt. De voorzitter legt uit dat Interactie een voorstel over de onderwerpen

doet. Vervolgens draagt het bestuur deze aan het ministerie voor.

Mevrouw Perdeck vraagt wanneer de vakontwikkelgroepen met resultaten komen. De voorzitter zegt dat veldraadplegingen ongunstig gepland zijn in de maanden april en mei. Deze moeten nog plaatsvinden.

De heer Schulp heeft geen goed woord over voor het studiehuis en de kwalijke domheid van mevrouw Ginjaar-Maas. De voorzitter stelt dat het bestuur alleen reageert op de voorstellen wat betreft geschiedenis en staatsinrichting. De heer Schulp vindt het overboord gooien van het hele idee kennelijk frauduleus en overdaad aan zelfwerkzaamheid angstaanjagend. De heer Schopman herkent zich niet in het verhaal van de heer Schulp. Het lijkt hem niet raadzaam op de jaarvergadering over de Tweede Fase te gaan discussiëren, temeer daar blijkt uit de opgewonden opmerkingen dat bestuursleden ook al enorm van mening verschillen. De heer Schulp stelt dat het bestuur hierover een gedachtenwisseling moet organiseren.

Mevrouw Hielkema en de heer Schopman wijzen op experimenten waaraan veel scholen meedoen. De voorzitter meldt dat sommige scholen daar ook weer gillend vandaan komen. Problemen rijzen bij de invulling van de studielast: is 'de krant lezen' studielast? of 'naar het journaal kijken'?

Iedereen kan zich vinden in het voorstel van de heer Bouwman om een dag over de Tweede Fase voor zowel Vbo/Mavo als Havo/Vwo te organiseren.

De heer Groothuis vraagt naar de subsidie voor het Platform VVVO. Het Platform wil borg staan voor vakinhoudelijke kwaliteit. De vertegenwoordiger van de NVML is het met de voorzitter eens dat gezien de grootte van de subsidie een goed uitgedokterd plan op tafel moet komen.

De heer Cohen vraagt naar een reactie op het verslag van de commissie Van Veen. De voorzitter meldt dat een brief uitging naar de commissie van Veen, die gepubliceerd werd in de Kleio-krant.

• 3.2 b Beleidsplan 1995

Naar aanleiding van een vraag over de Tweede Fase meldt de voorzitter dat het bestuur nu het meest bezorgd is over de tweejarige afsluiting van het Vbo/Mavo. Ook laat men in allerlei officiële stukken staatsinrichting weg. Verder is geschiedenis en staatsinrichting niet doorstroomrelevant. Het bestuur wacht op

een reactie van de staatssecretaris. Het is van belang dat algemene argumenten aangedragen worden om het belang van het vak geschiedenis en staatsinrichting te onderstrepen.

De heer Bouwman vraagt het bestuur om in een komende *Kleio* nog eens te schrijven over de afsluiting van de basisvorming na twee jaar volgens de commissie Van Veen. De staatssecretaris ziet meer in drie jaar. Het beleidsplan moet op dit punt worden uitgebreid. Mevrouw Hielkema vraagt of het Vbo/Mavonummer hieraan aandacht wil besteden. Mevrouw Bogaerts geeft aan dat het ook in de Kleio-krant van april geplaatst kan worden.

De heer Van Seggelen komt weer op het centraal examen terug, nu betreft het het staatsexamen. De helft van het examen bestaat uit het centraal examen met de bekende onderwerpen, de andere helft uit een mondeling waarbij de kandidaat, als hij/zij niet voor 1 maart heeft opgegeven waar hij/zij over ondervraagd wil worden, zich moet onderwerpen aan drie centraal vastgestelde onderwerpen. Volgens de heer Van Seggelen nemen steeds minder mensen aan dit examen deel. Wat doet de VGN hieraan.

Mevrouw Van der Leeuw, voorzitter van de WIEG, meldt dat de WIEG telkens probeerde met de examencoördinatoren tot een oplossing te komen. Dit verzandde echter in chaotische bureaucratie, veroorzaakt door onwil bij de examencoördinatoren. Er is een groot zakpercentage, misschien veroorzaakt door het feit dat de kandidaten niet weten waar ze aan toe zijn.

De heer Van Seggelen roept het bestuur op om actie te ondernemen.

De heer Otten, die in het volwassenenonderwijs ook met deze problematiek heeft te maken, legt uit dat de grootste slaagkans bij de exacte vakken ligt. De heer Grevers, ook ooit betrokken bij staatsexamens, noemt de kwaliteit van de voorlichting bij geschiedenis 'Loeren aan de Hor'; uitwaaierend in regionale verschillen.

De voorzitter vraagt aan de heer Van Seggelen een brief over deze materie aan het bestuur te schrijven.

Vervolgens staat de heer Van Seggelen stil bij de colloquia docta aan de universiteiten, de regelingen van geschiedenis deugen niet. Het bestuur moet hier wat aan doen.

Mevrouw Verhagen wijst op het bestaan van een boekje over colloquia docta aan alle universiteiten en hogescholen; wellicht is het ver-

standig dat de heer Van Seggelen dit eerst bestudeert.

De heer Schenk vraagt om de besprekingen over de examens in september met voorzitters, CITO en CEVO te handhaven. De voorzitter wijst erop dat afgelopen september heel weinig mensen deze vergadering bezochten. Zij belooft de heer Schenk bij de centrale bespreking in mei de behoefte van de voorzitters te peilen.

De heer Donk vraagt zich af waar het bestuur de prioriteit legt, meer buitenland dan binnenland? Of is omgevingsgeschiedenis prioriteit? Evenals vorig jaar beklemtoont de heer Donk dat het bestuur een duidelijke prioriteitenlijst moet stellen in haar beleidsplan. Hij verwijst hierbij naar de accurate werkwijze in deze van de Commissie Vrouwengeschiedenis. Het volgend jaar kan de ledenvergadering dan beoordelen welke zaken wel of niet gehaald zijn. Mevrouw Hielkema vindt het een goede gedachte en belooft namens het bestuur dit na te komen.

De heer Donk vraagt naar koppeling Commissie Basisvorming en omgevingsgeschiedenis. De voorzitter wijst erop dat het te veel is voor de Commissie Basisvorming om omgevingsgeschiedenis erbij te nemen.

Mevrouw Verhagen merkt op dat het beter is de term omgevingsonderwijs te gebruiken. Op deze manier wordt het draagvlak groter. Mevrouw Hielkema merkt op dat de commissie in oprichtingsfase is. De commissie zal contact opnemen met andere vakken.

De heer Donk stelt dat het bij omgevingsgeschiedenis een kwestie van afperken is. Hoe bepaal je de regio, je kunt dan Nederlandse geschiedenis omgevingsgeschiedenis noemen. Hij kan zich ook beter vinden in omgevingsonderwijs.

De heer Sniekers wijst op het bestaan van een Platform in Den Bosch, daar moet de commissie zich bij aansluiten. Mevrouw Hielkema kent dit platform.

Mevrouw Perdeck vraagt naar de VGN-enquete op de witte vellen en of deze nog ingevuld mogen worden. De voorzitter legt uit dat het nog kan en geeft aan dat deze verbetering van de ledenadministratie een kostbare zaak is. De heer Otten meldt dat dit gefaseerd ingevoerd wordt. Hij onderstreept de privacy. Mevrouw Bogaerts vindt dat, vooral bij nieuwe leden, je de mensen wel overvalt met al die vragen. Zij ziet er graag een briefje bij met de vraag of de nieuwe leden nu of later willen antwoorden.

De heer Bouwman vindt dat er toch te vertrouwelijke gegevens gevraagd worden. Hij stelt daarom voor de zinsnede op te nemen 'Toestemming, afgezien wat in de wet bepaald wordt'.

De voorzitter licht het voorstel om de leden bij de Huib de Ruijterprijsuitreiking te betrek-

ken toe. De heer Donk vindt wel dat het bestuur zich moet verantwoorden voor haar keuze. Mevrouw Verhagen merkt op dat het bestuur zich bij de uitreiking voor haar keuze verantwoordt. De heer Donk vindt het democratisch lijken maar lobbywerking kan nu meer nadruk krijgen. Mensen kunnen steeds dezelfde personen of instellingen aandragen. Mevrouw Van der Leeuw onderstreept dit, maar wijst op de kans dat meer personen en instellingen aangereikt worden. De heer Donk vindt het een aardig experiment.

De heer Gevers wil tot 11 november de dag van Sint Maarten de voordracht laten geschieden. Zoals gebruikelijk heeft de heer Gevers daar charmante en leuke ideeën over. De heer Bouwman wil terug naar oude tijden met een voordrachtscommissie van laureaten. De heer Donk wijst erop dat dit gewoonterecht is verdwenen.

De voorzitter licht de toevoeging aan het huiselijk reglement van een artikel 13 toe. De heer Bouwman wil het woord buitengewoon weglaten, evenals de zin over het bijwonen van vergaderingen. De vergadering kan zich hierin vinden, met algemene stemmen goedgekeurd.

Na de uitleg van de voorzitter over de kosten van een notaris bij een aanpassing van de verenigingsstatuten aan het nieuwe BW, vroeg de heer Schenk of het nalaten hiervan geen problemen kon opleveren. De voorzitter legt uit dat de vorige wijziging al geënt was op het nieuwe BW.

De penningmeester legt uit waarom de contributie iets hoger wordt. Voornaamste reden: enthousiaste commissies met veel leden kosten meer.

De heer Bouwman merkt op dat het contributievoorstel drie of meer vakken niet op de juiste manier afgehandeld is. Hij ziet daarvoor graag een motivatie in Kleio aangezien het bestuur op de vorige jaarvergadering belooftde hiervoor met een oplossing te komen. De heer Schulp vraagt zich af om hoeveel leden het gaat. De heer Houweling antwoordt snel: 68. En om hoeveel kenningsmakingslidmaatschappen: van 15 naar 27. Mevrouw Van Herwaarden meldt dat op minstens één leraaropleiding een Kleio-lidmaatschap verplicht is.

• 3.3 Jaarverslagen van de commissies

Bij de Commissie Volwassenenonderwijs meldt mev. Y. Beekman dat zij veel NT2 geeft.

De heer Soeter wijst op de excursie Market Garden. De Didactiek- en activiteitencommissie zoekt contact met musea om tot uitwisseling van wederzijdse kennis te komen. Een congres over eigen onderzoek in klas 1 tot en met 6 staat in het voorjaar op het pro-

gramma. De heer Gevers beveelt het Mauritshuis en het Haags Historisch Museum aan om iets mee op te zetten.

De heer Donk vraagt zich af of AOC nog functioneert. De voorzitter meldt activiteiten over de belichting van de Koude oorlog uit oostelijke en westelijke invalshoek.

• 3.4 Financieel jaarverslag, beleid en begroting

Geen vragen

• 3.5 Verslag kascommissie

Mevrouw Verhagen brengt een positief verslag uit

• 3.6 Décharge kascommissie

Mevrouw van Bakkum treedt af. De penningmeester overhandigt bloemen. Jos Senders meldt zich aan voor kascommissie.

• 4. Bestuurswisseling

De bestuursleden Otten en Van Herwaarden worden bedankt met bloemen en bonnen voor hun inzet voor de VGN. Daar geen tegenkandidaten zijn voorgesteld treden mevrouw Van Bakkum en de heer Buskop aan.

• 5. Rondvraag

De heer Van Seggelen laakt de défaitistische houding van het bestuur ten aanzien van het staatsexamen.

De voorzitter herhaalt nog eens de argumenten genoemd door mevrouw Van der Leeuw. De heer Otten raadt de voorzitter aan de staatsexamenzaak eens in het Platform VVVO te bespreken daar andere vakken wellicht ook op onduidelijkheden stuiten.

Mevrouw Marrenga doet een oproep voor een seminar in Polen.

Mevrouw Perdeck vraagt of *Kleio* niet wat beter kan informeren over ingezonden brieven en discussies over het vak geschiedenis en staatsinrichting in de pers. Mevrouw Bogaerts meldt dat het voor de redactie niet mogelijk is alle kranten bij te houden.

Sluiting 15.45.

Jaarverslagen van de commissies 1995 en plannen voor 1996

Commissie PA-BO

De commissie heeft het afgelopen jaar vergaderd onder het voorzitterschap van Aad van Zeijl. De andere leden zijn Francien van de Meer, vice-voorzitter, Sjef Schmiermann, secretaris, en Marjolijn du Jour, Theo Beker en Marjan de Groot. Het laatst genoemde lid is dit jaar aangetreden en als docente geschiedenis werkzaam aan de Lerarenopleiding Basisonderwijs van de Hogeschool West - Brabant.

De commissie is breed samengesteld: een commissielid is werkzaam in het basisonderwijs; drie leden werken bij de lerarenopleiding voor het basisonderwijs; een lid is werkzaam bij de inspectie en een lid bij de SLO. De nieuwe bestuursafgevaardigde Harald Buskop, docent geschiedenis in het voortgezet onderwijs, is een betrokken toegevoegd lid van de commissie.

Door de brede samenstelling van de commissie en de bestaande verbindingslijnen blijven we in staat de ontwikkelingen met betrekking tot het geschiedenisonderwijs op de basisschool en op de opleidingen voor een belangrijk deel te volgen. De grote vraag voor de commissie is evenwel via welke kanalen de informatie aan de achterban kan worden doorgegeven. Een probleem hierbij is dat de achterban, evenals de commissie ook breed is samengesteld: lerarenopleidingen; het basisonderwijs en de ondersteunende en controlerende diensten. In de beleidsvoornemens wordt hier op teruggekomen.

• Activiteiten

De commissie is in 1995 zes maal bijeen geweest, te weten op 11 januari, 15 maart, 26 april, 31 mei, 11 oktober en 13 december.

Contacten

Een vast en uitgebreid agendapunt voor de commissie en haar afzonderlijke leden vormt de verslaggeving omtrent contacten met diverse uitgeverijen, het CITO, de SLO en de inspectie en uiteraard de VGN. Leden van de commissie participeren als meelezers van diverse methoden in ontwikkeling en bij de screening van toetsen. Er zijn studiedagen, conferenties en 'denktanks' bezocht, o.a. van diverse uitgevers, SLO, 'Netwerk Multiculturele aspecten van de Samenleving', 'Landelijk Overleg Omgevingsgeschiedenis' en CITO.

Een aparte vermelding verdient het contact dat enkele commissieleden op 16 februari 1995 hebben gehad met een Surinaamse onderwijsdelegatie. Er zijn contacten gelegd met Maurits Hassankhan (Universiteit van Suriname, Instituut voor Opleiding van leraren), met Mildred Caprino (Sectie Historische en Maatschappelijke studies, Afdeling curriculumontwikkeling van het Surinaamse ministerie van onderwijs) en Loes Aling, onderwijsgevende.

Beide eerstgenoemden zijn auteurs van de Surinaamse basisschoolmethode *Wij en ons Verleden*. Deze methode, geschreven na de onafhankelijkheid van Suriname, behandelt vooral de eigen Surinaamse geschiedenis. Vooral vakdidactisch schiet de methode, ook in de ogen van de auteurs, tekort en de Surinaamse delegatie heeft ons gevraagd de methode te evalueren en voorstellen te doen tot verbetering. Een tweede vraag betrof het kennismaken met materiaal rond de kerndoelen en literatuur m.b.t. recente vakdidactiek.

De commissie heeft de delegatie recent materiaal doen toekomen. Om de bestaande methode te evalueren is de commissie op zoek in gesprek met deskundigen.

Meningsvorming rond het Beroepsprofiel leraar basisonderwijs en de consequenties voor het opleidingsonderwijs

Op dit moment zijn er fundamentele veranderingen gaande met betrekking tot het curriculum op de opleidingen. Als gevolg van de geformuleerde beroepsprofielen is er een verschuiving van vakinhoud naar didactiek, en verbreding van de vakdidactiek naar een vakoverstijgende didactische benadering gaande. Dit heeft consequenties voor de invulling en ook de omvang van het geschiedenisprogramma. Een nadere bezinning op de positie en de inhoud van het vakgebied geschiedenis op de opleidingen is bijgevolg onontkoombaar.

De commissie volgt de ontwikkelingen op de opleidingen en beraadt zich over mogelijkheden om deze problematiek aan de orde te stellen binnen de kring van vakgenoten aan de lerarenopleidingen basisonderwijs.

Platform Imelman

De commissie volgt de ontwikkelingen rond de cultuurpedagogische discussie. Deze discussie, die plaatsvindt binnen het zg. platform Imelman, met lijnen van en naar PPON (Pe-

riodiek Peilingsonderzoek Onderwijsniveau), inspectie (kerndoelen), SLO (ontwikkeling curricula) en CITO (toetsontwikkeling), wil een aanzet zijn tot een breed gedragen consensus over de inhoud van de algemene vorming.

Wat geschiedenis betreft is er een gedeelte gereed, dat over de prehistorie.

De commissie zet vraagtekens bij de status van de platformgroep, bij de te verwachte mogelijkheden en perspectieven en bij het feit of er voldoende zicht en waarborg is op teraafbakening tussen Cito (toetsing) en SLO (leerplanontwikkeling).

Kerndoelen basisonderwijs

De commissie volgt de ontwikkelingen rond de kerndoelen op de voet. De sinds 1993 bestaande en ernstig bekritiseerde kerndoelen voor het basisonderwijs zijn in 1998 aan een herziening toe en de aanloop daartoe wordt voorzichtig ingezet. Wat geschiedenis betreft houden we de vinger aan de pols.

• Plannen voor 1996

De commissie publiceert in 1996 recensies van het hernieuwde didactische handboek van C. v.d. Kooij, *Verleden, Heden, Toekomst* (Groningen 1994) en van het eerste Pabo-katern *De Verbeelding van de Geschiedenis* van R. Verstaen (Heeswijk - Dinther 1994).

Voorts wil de commissie een enquête houden onder de Pabo-docenten met betrekking tot de veranderingen die momenteel plaatsvinden, gezien het beroepsprofiel leraar basisonderwijs en de consequenties voor de lerarenopleiding en meer specifiek de gevolgen voor het vakgebied geschiedenis. Deze enquête dient als basis voor een nieuwe studiedag.

Binnen de commissie vindt momenteel een discussie plaats over de wenselijkheid om naast handhaving van het brede karakter van de Commissie PA-BO specifiek aandacht te schenken aan de problemen waarmee de vakdocenten geschiedenis aan de lerarenopleidingen geconfronteerd worden middels de oprichting van een opleidingsdocenten netwerk. Op basis van de uitkomst van deze discussie kunnen spoedig nadere plannen worden verwacht. Ook hierbij speelt de te houden enquête een rol.

Voorts is de commissie van plan stelselmatig via de Kleio-krant aandacht te besteden aan de werkzaamheden van de commissie en de

ontwikkelingen aan de opleidingen en in het basisonderwijs.

De bestaande contacten tenslotte zal de commissie intensiveren. Met name de lijnen naar de SLO en het CITO zullen gezien de ontwikkelingen rond de kerndoelen en de aansluitingsproblematiek van basisschool en basisvorming worden geaccentueerd. Een eventueel op te richten netwerk van opleidingsdocenten geschiedenis zal ook contacten moeten gaan onderhouden met de samenwerkende landelijke pedagogische centra (LPC) en het SLO in verband met de formulering van de startbekwaamheden van beginnende leraren in het basisonderwijs.

Sjef Schmiermann
secretaris

Commissie Basisvorming

De Commissie Basisvorming vergaderde in 1995 acht maal, steeds in Utrecht. Halverwege het jaar veranderde de samenstelling van de commissie. Annemieke Hijink, onze eerste voorzitter, verliet de commissie vanwege nieuwe en drukke werkzaamheden buiten het onderwijs. Zij werd als voorzitter opgevolgd door Loek Janssen, die tevens onze commissie vertegenwoordigde bij de Commissie Havo/Vwo. Ook Marijke Meuwissen, contactpersoon voor de Commissie Vbo/Mavo, verliet onze commissie wegens drukke werkzaamheden. Gelukkig konden we ook een nieuw lid begroeten: René Corbeij. De overige leden van de commissie waren: Dini Beem, Marie-Jes Boonekamp-Wingen, Piet Niemeijer en Pieter Vlaanderen. Dirk van der Meer was ook dit jaar secretaris. Margriet Hielkema woonde de commissievergaderingen bij namens het VGN-bestuur.

• Werkzaamheden

De commissie kende een langzame start dit jaar. Bij het bespreken van de mogelijkheden om een conferentie te organiseren bleek dat het daar niet het goede moment voor was. Bovendien bleven concrete vragen of opdrachten van het VGN-bestuur uit.

We keken wel naar de inhoud van de kerndoelen Geschiedenis op de basisschool en in de basisvorming. We beoordeelden SLO-publicaties en hielden de problemen bij de toetsing van de basisvorming in de gaten. Daartoe werd een enquête opgezet, die in Kleio werd gepubliceerd.

Regelmatig werd contact gehouden met het Procesmanagement Basisvorming (PMB), via het onderwijsplatform VVVO. Kwesties die aan de orde kwamen waren o.a. het niveau van de toetsing, en de herziening van de kerndoelen voor 1998.

Ook met deze herziening heeft de commissie zich uitgebreid beziggehouden om het bestuur te kunnen adviseren. Bovendien bezochten twee commissieleden de conferentie in Glasgow.

Naast deze basisvormingsactiviteiten heeft de commissie, net als andere VGN-commissies, zich deze zomer ook verdiept in de ontwikkeling van de Tweede Fase.

• Plannen

Dit schooljaar wordt het eerste jaar dat alle scholen de basisvorming moeten afsluiten. Een van de voornaamste doelen van de commissie is dan ook de vinger aan de pols te houden bij de afsluitende toetsing.

Dit jaar wordt ook begonnen met de herziening van de kerndoelen voor 1998; dat is een ander belangrijk onderwerp voor de commissie. We zullen speciale aandacht aan de staatsinrichting besteden.

Ook zullen we relaties met andere VGN-commissies en instellingen zoals SLO, PMB, en KPC onderhouden, en het bestuur advies geven indien daarom wordt gevraagd.

Dirk van der Meer,
secretaris

Commissie Vbo/Mavo

De Commissie Vbo/Mavo kende een rustig jaar als het over de personele samenstelling gaat. Weliswaar trok Jopie Daalmans zich na vele jaren terug uit de coördinatie van de CE-regiobesprekingen en werd er tenslotte afscheid genomen van de inmiddels al niet meer in de commissie actieve Jan de Vries en Peter Stuart, maar de actieve kern van de commissie bleef gehandhaafd. Herry Groothuis bleef voorzitter en Edward Schenk secretaris. Marijke Meuwissen trok zich terug uit de Commissie Basisvorming maar bleef wel actief bij onze werkzaamheden. Huub Kurstjens was het gehele jaar de vertegenwoordiger van het hoofdbestuur. De overige vaste leden waren Ron Hendriks, Vera Pollmann, Toon Theeuwen en Theo van Zon.

• Werkzaamheden

In 1995 vergaderde de commissie 6 maal plenair en was er veelvuldig bi- en tri-lateraal overleg in verband met het huzarenstuk van de commissie: de Kleio-Special in mei over Vbo/Mavo en het geschiedenisonderwijs. De Commissie kreeg hiervoor van vele kanten schouderklopjes, hoewel het mooiste compliment was, dat de VGN 29 nieuwe leden uit onze sector van het onderwijs mocht bij-schrijven.

Voorts ontwikkelde de Commissie initiatieven om ook in de nabije toekomst artikelen

voor *Kleio* geleverd te krijgen. Eén van die initiatieven was het contact met het coördinatorrenoverleg van Hogescholen, waarbij onderzocht werd in hoeverre studenten en/of lio's verslag zouden kunnen doen van hun stage-ervaringen. Een belangrijke hobbel bij dit initiatief is, dat vele Hogescholen relatief zeer weinig Vbo/Mavo-scholen in hun stagescholenbestand hebben zitten.

Verder werd naarstig gezocht naar een oplossing voor het probleem der CE-regiobesprekingen voor Vbo/Mavo sinds de terugtrekking van Jopie Daalmans als coördinator hiervan.

Het contact met het veld laat nog steeds zeer te wensen over. Op uitnodigingen voor Rondetafelgesprekken of noodkreten in de Kleio-krant komt vrijwel geen enkele reactie. De commissie voelt zich met haar activiteiten en haar zorg omtrent het geschiedenisonderwijs soms op een dodenakker waar slechts een gure wind waait.

Voor kleine problemen weten enkele docenten ons (ongetwijfeld vanwege de personele continuïteit) wel te vinden. Alle vragen worden altijd keurig afgehandeld: de commissie kent geen bureaucratische gesloten lades.

Ook in 1995 stond de onderwijsvernieuwing na Van Veens rapport van september 1994 hoog op de agenda. In het nieuws worden de ontwikkelingen in de bovenbouw van het Havo/Vwo gesignaleerd, terwijl de snode plannen van het ministerie van OC&W voor de bovenbouw van het Vbo/Mavo op ons vak een veel desastreuzer uitwerking hebben dan die voor het Havo/Vwo. Bovendien moet het hele circus van Vakontwikkelgroepen in ons veld nog van start gaan terwijl de veranderingen eerder dreigen te worden ingevoerd dan bij Havo/Vwo. Hierover werd in Kleio-krant 8/95 (oktober) door de commissie verslag gedaan, hoewel de informatie bij het verschijnen reeds gedeeltelijk was achterhaald. Soms gaan de ontwikkelingen sneller dan men ze kan afdrucken.

De Vbo/Mavo-Commissie beraadt zich inmiddels op een ook door het bestuur gewenst pers-offensief teneinde de discussie meer onder de betrokkenen te brengen.

Daarmee is en passant reeds gezegd dat de verstandhouding met het bestuur uitstekend is. De commissie streeft ernaar dat zo te houden.

Teneinde de stroom werkzaamheden in het juiste spoor te houden, streeft de commissie opnieuw naar uitbreiding met tenminste twee actieve leden. De zittende commissieleden hebben vrijwel alle een volledige baan met nevenwerkzaamheden, waardoor het werk binnen de commissie (en het bezoek aan ver-

gaderingen) nogal eens onder druk komen te staan. Tips van iedere zijde voor potentiële leden kunnen worden doorgegeven aan de secretaris.

• Plannen voor 1996

De hoogste prioriteit blijft voor de Commissie Vbo/Mavo ook in 1996 het kritisch volgen van de ontwikkelingen rond ons vak in de bovenbouw. Noodzakelijke reacties zullen aan onderwijsvertegenwoordigers worden gestuurd, verslag zal worden gedaan in *Kleio* of in de *Kleio*-krant. De commissie bereidt in overleg met het hoofdbestuur een persoffensief voor.

Verder zal de commissie zich bezighouden met:

- uitbreiding van de commissie;
- vervulling van de vacature voor de coördinatie van de CE-regiobesprekingen;
- entamering van artikelen in *Kleio*, speciaal gericht op het (i)vbo/mavo-veld;
- verdere versterking van de achterban;
- uitbreiding van de contacten met de hogescholen;
- entamering van voorstellen voor CE-onderwerpen;
- het scherp volgen van ontwikkelingen in de herziening van de basisvorming.

Edward Schenk,
secretaris

Commissie Havo/Vwo

Leden: Leo Dalhuisen, Theun Dankert (penningmeester), Jos van Ginkel (voorzitter), Loek Janssen, Ellen Marrenga (namens het bestuur) en Genio Ruesen (secretaris).

Het begin van dit kalenderjaar stond in het teken van de inspanningen omtrent ons stofkeuzemodel. We zijn blij dat het stuk dat uiteindelijk tot stand kwam in het 'Hoog Brabant-overleg' en met allerlei groepen uit de VGN en SLO is besproken, een goed onthaal kreeg. Veel dank is de commissie daarvoor verschuldigd aan Leo Dalhuisen.

Doordat onze voorzitter Jos van Ginkel lid is geworden van de VOG-G, kon hij de visie van de commissie op de ontwikkelingen in het vak gs en si (stof- en themakeuze) aldaar verwoorden. De opdracht van de stuurgroep liet daartoe echter niet altijd ruimte. Waar mogelijk heeft de commissie hem met brainstorming en discussie gesteund.

Omdat Theun Dankert lid was van de stofomschrijvingscommissie voor het patriotten-thema werd ook daar het stofkeuzemodel van de commissie gehanteerd als een van de basisstukken voor het werk dat er verricht moest

worden. Ook voor hem fungeerde de commissie als klankbord.

In februari werd met bloemen en Donna Tartts *Verborgene geschiedenis* afscheid genomen van onze vorige voorzitter Annie Biezen. Zij is tien jaar lang lid geweest van de commissie en heeft in die periode haar sporen verdiend. Een van haar vaste taken was het werk dat de commissie jaarlijks op zijn schouders neemt: de organisatie van de besprekingen van het CSE en de Centrale Normenbespreking in Utrecht. In het komende jaar willen we ervoor zorgen dat er namens de commissie een verslagje komt in *Kleio* over de reacties uit het veld, voordat het september is en het CSE is verworden tot oude koek.

Een nieuwe taak die we op onze schouders namen is het pleidooi voor de oprichting van een historisch documentatiecentrum. Veel verder dan een eerste aanzet is de commissie nog niet gekomen; voor 1996 zal dat een van de vaste voorwerpen van zorg zijn.

In september boog de commissie zich zoals heel historisch Nederland over de voorlopige concept-eindexamenprogramma's voor geschiedenis en MMW. Waren we met het VOG-G stuk nog niet eens zo heel ongelukkig (...) met het MMW stuk waren we zeer ongelukkig. Vol spanning wacht de commissie definitieve voorstellen af.

In het nieuwe jaar blijft de commissie zich interesseren voor de Tweede Fase-plannen en eindtermen, de relatie tussen BAVO en de Tweede Fase, voor het historisch-didactisch centrum, de CSE-besprekingen en het stappenplan voor stof- en themakeuze. Tevens zullen we proberen de club met een tweede vrouw te versterken.

Genio Ruesen,
secretaris

Commissie Volwasseneneducatie

• Jaaroverzicht

Een van de meest ingrijpende momenten van het afgelopen jaar was het bericht van overlijden van ons voormalig commissielid Tineke Perdeck.

De commissie heeft niet vaak vergaderd vanwege drukke werkzaamheden op de diverse scholen. Met name in het Volwasseneneducatie verandert er momenteel veel en staan ook de docenten onder grote druk vanwege fusies en ROC-vorming. Wat dat allemaal betekent zal binnenkort in een artikel in *Kleio* duidelijk gemaakt worden.

Getracht is om de geschiedenisdocenten die

werkzaam zijn op Dag-Avondscholen te wijzen op de mogelijkheden die de school heeft om aan anderstaligen Nederlandkunde te geven. De oproep in *Kleio* heeft niet veel reacties opgeleverd. Dit komend jaar zal vanuit de commissie nogmaals aandacht aan deze zaak worden gegeven.

Mede dankzij de inspanningen van onder andere onze commissieleden is er een *Kavelboek Nederlandkunde* (d.w.z. vaststelling van de eindtermen voor Nederlandkunde) tot stand gekomen, waarin geschiedenis een belangrijke plaats heeft gekregen.

Er heeft dit jaar een bestuurswisseling plaats gevonden: Ans van Bakkum zit sinds maart in het VGN-bestuur. De voorzittershamer is overgedragen aan Renée Schreuder met Ineke Mentink als vice-voorzitter. Margriet Vencen blijft secretaris. Ans zal als afgevaardigde van het bestuur de commissie-vergaderingen bijwonen en de belangen van de commissie in het bestuur behartigen.

Ik dank de commissie voor het vertrouwen dat zij de afgelopen jaren in mij heeft gehad en wens het nieuwe bestuur en de commissie veel inspiratie en visie toe.

Ans van Bakkum,
voormalig voorzitter

• Activiteitenplan

- Volgen van plannen met betrekking tot het invoeren van de tweede fase in het reguliere dagonderwijs.
- Gevolgen van de invoering van de tweede fase in het VAVO bestuderen.
- Beoordelen van nieuwe methodes op geschiktheid voor het volwasseneneducatieonderwijs.
- Meewerken aan de beoordeling van het werk van de vakontwikkelgroepen GAM en MMW.
- Advisering (eventueel deelname) aan een stofomschrijvingscommissie.
- Opzetten en organiseren van een studiedag Nederlandkunde in het najaar van 1996/voorjaar 1997.
- Fungeren als vraagbaak voor collega's geschiedenis in het VAVO-onderwijs.
- Bezoeken van congressen.
- Informeren van de leden van de VGN over het VAVO-onderwijs.
- Contacten onderhouden met de VBVE (Vereniging voor Beroeps- en Volwasseneneducatie).
- Volgen van de invoering van de WEB (Wet Educatie en Beroep) en de consequenties daarvan voor geschiedenisonderwijs en -docenten.
- Volgen van en inspelen op ontwikkelingen op het terrein van modulering, flexibele learning en coöperatieve learning.

Didactiek- en activiteitencommissie

• Jaarverslag

Het afgelopen jaar hebben wij in totaal tien keer een vergadering belegd. Wij kwamen daartoe bijeen in Utrecht of Zwolle.

De eerste maanden van 1995 gebruikten wij om de didactiekconferentie van 1994 te evalueren. Wij verwerkten onder andere de idee de workshops praktischer te maken, dus de deelnemers zelf aan het werk te zetten, en het aantal op te voeren. Wij maakten ook dankbaar gebruik van de verschillende ideeën betreffende een nieuwe didactiekconferentie. In de conferentie van januari 1996 hebben wij deze zoveel mogelijk verwerkt. Het thema van deze didactiekconferentie is geworden 'Zelfstandig onderzoek door leerlingen', het conferentie-oord bleef hetzelfde en als datum prikten wij 19 en 20 januari.

Wij hielden ook een brainstorming over de voorjaarsexcursie. Haalbaar bleek een 'veldtocht' op 10 juni 1995 op het terrein van Operatie Market Garden. Dankzij de enthousiasme hulp van de Sectie Militaire Geschiedenis van de Koninklijke Landmacht werd deze 'trip' een succes.

Onze reisafdeling was druk doende een reis naar Indonesië te plannen. Omstreeks februari 1996 zal het zeker zijn of deze reis doorgang kan vinden. De geplande reünie-reis richting de voormalige Sovjet Unie is deels door de geringe respons, deels door 'onzekere' omstandigheden daar ter plekke voor onbepaalde tijd verschoven.

In de maand mei namen wij in Groningen afscheid van onze vroegere voorzitter Harriët Mulkens. Het deed ons goed haar weer te zien. Hopelijk mogen wij haar nog eens ontmoeten op de een of andere conferentie.

Afgesproken is dat wij met ingang van 1996 weer de organisatie van de Startersconferentie in handen nemen.

Wij hebben ons in de commissie gebogen over een taakverdeling, waarbij wij ons daar konden plaatsen, waar onze interesse lag. Bij de voorbereiding van de conferentie en de excursie voor 1996 wierp deze taakverdeling al zijn vruchten af. Wij probeerden ook de samenwerking tussen het Historisch Platform en de VGN te optimaliseren.

De laatste maanden van het jaar stonden vooral in het teken van de didactiekconferentie van januari. Daarnaast vroeg ook de planning van de excursie van 1996 en de vele komende veranderingen voor ons vak al onze aandacht.

• Activiteitenplan

In januari hopen wij een goede en praktische didactiekconferentie te houden. Aan het deel-

nemersaantal zal het niet liggen, want het maximum aantal inschrijvingen is bereikt. In de eerste maanden van 1996 moeten wij ons buigen over het thema van de didactiekconferentie in 1997, ideeën ingebracht via de evaluatie van de januari-conferentie zullen wij hierbij betrekken.

In februari zal er zekerheid verkregen zijn over het al dan niet doorgaan van de Indonesië-reis. Daarnaast wil onze commissie zich buigen over de mogelijkheid wat kortere reizen, die niet meer dan twee of drie dagen in beslag nemen, te organiseren.

De voorjaarsexcursie wordt een tocht langs de Vecht in het kaden van het examenonderwerp 'Nederland 1780-1830'. De datum is gepland op 11 mei. Tijdens deze excursie, onder andere per boot, worden enige buitenplaatsen bezocht. Het programma van de dag ligt nog niet definitief vast, de organisatie is nog volop aan de gang.

De startersconferentie zal gehouden worden op 7 en 8 november.

Een van onze speerpunten blijft ook in 1996 het komen tot een hechtere samenwerking met musea, archiefdiensten en het Historisch Platform.

Hans Kummerer,
secretaris

Commissie Vrouwengeschiedenis

• Jaarverslag

In het kalenderjaar 1995 is de samenstelling van de commissie niet gewijzigd. De commissie is zeven keer bijeen geweest om de voortgang van de verschillende activiteiten te bespreken, alsmede om nieuwe initiatieven te ontplooiën.

Versillende commissieleden zijn dit jaar betrokken geweest bij de veldraadplegingen van de vakontwikkelgroepen GAM en MMW en hebben commentaar geleverd op de concepten van de Havo en Vwo-examenprogramma's. Ook zijn er adviezen gegeven aan de stofomschrijvingscommissie betreffende de uitwerking van het examenonderwerp voor 1997 en 1998 over de eenwording van Nederland 1780-1830. Marianne Zewald heeft, als vakdidactica, deel uitgemaakt van de stofomschrijvingscommissie.

In maart van dit jaar is er wederom een dag georganiseerd voor docenten van hogescholen die cursussen vrouwengeschiedenis geven. Het initiatief tot deze bijeenkomst is genomen door de commissie en de dag is dit jaar voorbereid door Els Rutten, docente aan de Hogeschool Midden Nederland te Utrecht. Deze dag vormde inhoudelijk een vervolg op de

eerste bijeenkomst, waar een begin was gemaakt met de inventarisatie en uitwisseling van programma's van de verschillende hogescholen.

Met het oog op de ontwikkelingen in de tweede fase heeft de commissie in november een nascholingsbijeenkomst georganiseerd rond het gebruik van een module over de roman *Wilde Zwanen* van Jung Chang in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. De inhoudelijke voorbereiding was in handen van Marianne Zewald en studenten van de Hogeschool Rotterdam & Omstreken. Mede vanwege het succes zal er volgend jaar november hoogstwaarschijnlijk weer een 'De Wachter conferentie' georganiseerd worden.

Eveneens wordt er voor de bovenbouw gewerkt aan een lespakket over vrouwengeschiedenis. Twee leden van de commissie, Anneke Ribberink en Riemke Leusink, voeren hiervoor de eindredactie.

Voorts hebben twee leden, op verzoek van het Instituut voor Publiek en Politiek, zitting genomen in een begeleidingscommissie Lesbief Aletta Jacobs. Voornoemd instituut wil in samenwerking met Cinemem een lesbief voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs ontwikkelen bij de film *Aletta Jacobs, Het hoogste streven*.

In 1995 zijn de contacten met verschillende instellingen, verenigingen en uitgeverijen gecontinueerd. Met name te noemen zijn de Vereniging voor Vrouwengeschiedenis (VVG), Stichting Vrouwenkontakt, Materialenbank Emancipatie (MateM) en de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO).

• Activiteitenplan

Basisvorming en tweede fase:

- * De speelfilm over het leven van Aletta Jacobs onder de aandacht brengen en de begeleiding van het didactisch materiaal bij deze film.
- * Adviseren aan of deelnemen in een stofomschrijvingscommissie.
- * Positie en aandacht voor vrouwengeschiedenis in de tweede fase bewaken.
- * Adviseren van auteurs van methoden voor de tweede fase GAM en MMW.
- * Contact onderhouden met de Commissie Havo/Vwo over het aspect sekse in de leerstofkeuze van de bovenbouw.
- * Het begeleiden van het ontwikkelen van leerstofpakketten vrouwengeschiedenis door studenten en het publiceren van deze leerstofpakketten.
- * Artikel(en) publiceren die genderaspecten van de stofomschrijving ondersteunen.

Opleidingen:

- * Uitwisseling programma vrouwengeschiedenis van verschillende lerarenopleidingen continueren.

- * Aandacht vragen voor onderdelen vrouwen-en gendergeschiedenis in de curricula lerarenopleiding nieuwe stijl.
- * Organiseren van een nascholingsbijeenkomst die in navolging van de nascholing 'Wilde Zwanen' in De Wachter te Amersfoort gecontinueerd zal worden als 'De Wachterbijeenkomst'.
- * Contact met verschillende opleidingsinstellingen in verband met nascholingscursussen.

Overige activiteiten:

- * Recenseren van boeken op het gebied van vrouwengeschiedenis.
- * Wetenschappelijk onderzoek volgen, congressen en tentoonstellingen bezoeken, verslaan en onder de aandacht brengen.
- * Continueren van de contacten met de VVG, MateM, Stichting vrouwencontact etcetera.
- * Mogelijk bijdragen leveren aan activiteiten in het kader van 'Vrouw en Arbeid 1898-1998'.

Janneke Riksen,
secretaris

Onderwijs Advies Commissie

• Samenstelling

Het kalenderjaar 1995 kende voor de OAC geen mutaties op het personele vlak, zodat de commissie van het begin tot het eind op volle sterkte kon vergaderen.

De OAC bestaat op het moment uit de volgende leden: Paul van Leeuwen (voorzitter), Wim van Waardhuizen (secretaris), Will Bouwman, Nelleke van Aken-Rens, Cees Wettevredre en Hanneke Tuithof. Vanuit het bestuur van de VGN zit Jan Schopman in de commissie. Dit heeft ook het afgelopen jaar weer geleid tot een goede samenwerking tussen het bestuur en de commissie. Eventuele opdrachten van het bestuur kunnen op deze wijze snel door de commissie uitgevoerd worden.

• Vergaderingen

De OAC vergaderde zoveel mogelijk één keer per maand, uitgezonderd gedurende de zomervakantie. De vergaderplaatsen waren ook dit jaar erg wisselend, waarbij de factor 'file' een steeds grotere rol ging spelen. Nieuw is om de laatste vergadering voor de zomervakantie af te sluiten op een historische locatie. Dit jaar bezocht de commissie de Heilig Land Stichting te Nijmegen.

• Werkzaamheden

Dit jaar kwam de enquête klaar. De verstuurde formulieren zijn verzameld. De reacties op onze enquête vanuit het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven kunnen als positief beschouwd worden. Intussen zijn de binnen-

gekomen formulieren bekeken en binnenkort zal er een conclusie komen, die mogelijk in KLEIO afgedrukt zal worden.

Verder hield de commissie zich in 1995 weer met de tweede fase bezig. Ook kwam het vakgebied Mens en Maatschappij weer regelmatig op de agenda te staan, waarbij de commissie de belangen van het vak geschiedenis en staatsinrichting nauwlettend in de gaten hield.

• Toekomstplannen

In het komende jaar hoopt de OAC dat haar samenstelling dezelfde kan blijven, zodat ze direct met de nieuwe agendapunten aan het werk kan gaan. Een van de eerste punten voor het nieuwe jaar zal het ontwerpen van een examenonderwerp zijn. De eerste stappen zijn al gezet. Tijdens de vergaderingen in 1996 zal de commissie op een eigentijdse wijze proberen dit onderwerp verder uit te werken.

In verband met de aanstaande herzieningen van de kerndoelen basisvorming zal de OAC te zijner tijd ook hierop haar visie geven.

Tenslotte blijft de commissie altijd weer het bestuur de mogelijkheid bieden om punten aan te dragen voor de agenda.

Wim van Waardhuizen,
secretaris

Commissie CLIOMATICA

De commissie is vijfmaal in vergadering bijeen geweest. Daarnaast is natuurlijk veelvuldig overleg geweest via telefoon, fax en brief. De commissie heeft acte de présence gegeven op diverse bijeenkomsten die het computergebruik in de klas als onderwerp hadden.

Er is gewerkt aan een verbetering van diverse programma's die de commissie op de markt heeft gebracht.

Veel aandacht is uitgegaan naar nieuwe software die op de markt is verschenen. De commissie moet vaststellen dat in het Nederlandse taalgebied de ontwikkeling vrijwel stil ligt. In het Engelstalig gebied zijn de ontwikkelingen hoopgevender.

In samenwerking met het NHDA is gewerkt aan een methode-vervangend programma. Deze samenwerking krijgt naar het idee van de commissie een goede vorm. Op moment van schrijven is het programma nog niet geheel klaar.

Bij bestudering van het rapport over geschiedenis en staatsinrichting in de tweede fase was de commissie onaangenaam verrast. Computergebruik kwam nauwelijks voor in de eindtermen. Intensief overleg tussen diverse commissieleden (alles moest binnen een week gebeuren) heeft geleid tot aanvullende voorstellen van de commissie. Uit een telefoni-

sche reactie kan worden opgemaakt dat onze opmerkingen in ieder geval zijn meegenomen (zoals dat in het jargon heet) in de verdere ontwikkeling.

De commissie is in contact getreden met Geodata, werkgroep geschiedenis. Na een aarzelende start komt een samenwerking tussen de commissie en genoemde werkgroep tot stand. Binnenkort zullen een aantal coördinerende gesprekken met elkaar worden gevoerd. Het zou zonde zijn het wiel ten tweede male uit te vinden.

Voortdurend blijkt dat onze werkzaamheden om het dagelijks brood op de plank te krijgen schitterende plannen in de weg staat. Toch hoopt de commissie binnen niet al te lange tijd een aantal werkzaamheden af te ronden. In de plannen treft u een aantal voorzetten.

In het vorig jaarverslag is reeds de vraag gesteld naar nieuw bloed in onze commissie. Inmiddels blijkt dat enkelen zich aangetrokken voelen tot ons werk. Wij zijn verheugd.

Peter van Drunen,
secretaris

• Plannen 1996

- a. Het uitbrengen van courseware over industrialisatie in samenwerking met het NHDA.
- b. Het uitbrengen van een CD-rom met spotprenten.
- c. Het aanpassen van het programma Cliotest.
- d. Het uitbrengen van een citatenprogramma.
- e. Het uitbrengen van een speciaal nummer van KLEIO over computergebruik.

Atlantische Onderwijs Commissie

In februari 1995 organiseerde de AOC weer haar traditionele onderwijsconferentie. Thema was ditmaal: Etniciteit en religie: een nieuw nationalisme in Oost-Europa? In tegenstelling tot andere jaren was gekozen voor Amersfoort als conferentieplaats en voor een afsluiting in de vorm van vakgerichte werkgroepen, die hun oordeel moesten geven over de bruikbaarheid van een groot aantal aangeboden teksten.

Verder werd het onderwijsveld bediend met een drietal nieuwe factsheets over vijftig jaar VN, de Navo en proliferatie.

Tevens is de AOC bezig geweest met een studie in het kader van het internationale Cold Warproject over de bouw van de Berlijnse Muur. Met behulp van internationale deskundigen zal ook Russisch en Oostduits materiaal gebruikt worden. In de loop van 1996 zal het katern verschijnen met opdrachten, gebaseerd op de nieuwe vaardigheden.

Momenteel is de AOC bezig met het maken van nieuwe factsheets over het GOS, de Russische verkiezingen en met de omwerking van een factsheet over voormalig Joegoslavië tot een studiebrief.

Daarnaast worden de laatste voorbereidingen getroffen voor de nieuwe onderwijsconferentie op 2 februari 1996 in Utrecht over: Integratie of imperialisme? Ontwikkelingen in het GOS.

Als sprekers zullen daar 'optreden' Gijs de Vries, Mark Almond (Oriël College, Oxford), Erik Dirksen (Universiteit van Amsterdam), Hubert Smeets (adjunct hoofdredacteur NRC) en Martin van den Heuvel.

Over een seminar met Duitse docenten over de Navo en de Europese Unie in de zomer 1996 zullen nog nadere mededelingen volgen in Kleio.

Frits R. Kat,
vertegenwoordiger van de VGN in de AOC

Jaarverslag Kleio-redactie

De redactie heeft ook dit jaar 10 keer vergaderd. Dat leidde tot 9 Kleio's en niet tot 10 zoals gebruikelijk. Reden hiervoor: er kwam zoveel copy dat bij 10 nummers het budget te veel overschreden zou worden.

Inhoudelijk veranderde er niet zo veel. Nieuw waren de rubrieken 'Van de redactie' en 'Kleioskoop', die tot ons genoeg een aantal lezers tot reacties aanzetten. Daarnaast was er een kleine serie over geschiedenisonderwijs in andere landen: Indonesië, Zuid-Afrika, Rusland en Spanje. Aan geschiedenisonderwijs in Nederland werd middels artikelen over de tweede fase aandacht besteed.

Ook dit jaar waren er weer een paar "specials". Het in het vorig jaarverslag aangekondigde meinumnummer over Geschiedenis op (I)VBO en MAVO verscheen dankzij een grote inspanning van de Commissie Vbo/Mavo keurig op tijd. Daarnaast besteedden we uiteraard aandacht aan de herdenking van 50 jaar bevrijding én kwam er een mooi, dik nummer over het nieuwe examenonderwerp, de VS tussen 1787 en 1914. Ook nu weer - het begint een goede traditie te worden - voorzien van een bronnenkatern.

De redactie is al met al redelijk tevreden over de afgelopen jaargang. De lijn die we de afgelopen jaren hebben ingezet, zullen we dan ook blijven volgen. Wel hebben we enige, nog niet helemaal uitgewerkte, ideeën om het blad nog aantrekkelijker te maken. Reacties van onze lezers, die ook ideeën daarover hebben, stellen we zeer op prijs.

Dik Verkuil heeft aan het einde van het kalenderjaar de redactie verlaten. Lange jaren heeft hij veel en goed voor Kleio geschreven. We zullen hem missen. De redactie is inmiddels versterkt met Jos Trippenzee.

Wim Rongen
voorzitter redactie

Verslag Intercommissie NHG/VGN

• Samenstelling

Vanwege het NHG is Dick de Boer voorzitter en Herman Beliën lid van de Intercommissie, die door het NHG de Onderwijscommissie wordt genoemd. Vanwege de VGN nemen deel: Nico Koek, Edward Schenk, Ineke Veldhuis-Meester als secretaris.

In oktober '95 heetten wij welkom Anneke Ribberink en Frits Rovers. Namens het bestuur woont Hélène Budé de vergaderingen bij en incidenteel, namens het NHG-bureau, Gees van der Plaats.

• Werkzaamheden

De uitgebreide evaluatie van de eerste en de voorbereiding van de nieuwe Geschiedenisdagen (gezamenlijk initiatief van NHG en VGN) hebben geresulteerd in een voorstel van het NHG de Geschiedenisdagen 1996 in oktober aan de Universiteit Utrecht tezamen met het NHG-congres te houden. De commissie heeft hierover overleg met de congrescommissie van het NHG.

Veel aandacht is besteed aan de stofkeuze in de tweede fase. Waar mogelijk zijn leden van het WO geïnformeerd over de profielen en de positie van geschiedenis en staatsinrichting erin. Er is gepoogd de verwachtingen van velen aan de universiteiten beter te laten aansluiten op de mogelijkheden binnen het aantal uren in het VO. Er is contact met de VSNU en de Onderwijsraad geweest over hun advisering aan de Stuurgroep tweede fase, met name met de commissie Veldhuis die zich met de bovenbouw van het WO bezighoudt. Namens de commissie heeft Dick de Boer deelgenomen aan de raadpleging van het WO over MMW en GAM.

Edward Schenk en Ineke Veldhuis hebben zich ingezet bij de stofkeuze-debatten met de Commissie Havo/Vwo en de SLO in Hoog-Brabant en anderszins met advisering voor de concept-GAM- en MMW-rapporten.

Op verzoek van het bestuur is gediscussieerd over de te stellen eisen aan een doorlopend curriculum van basisschool tot en met tweede fase, slechts kort, nu er alleen een technische bijstelling van de bavo komt.

Voor de problematiek van de aansluiting VO-WO is bij alle universiteiten expliciet schriftelijk aandacht gevraagd, in september nog eens extra op een speciale studiedag over de geschiedenisopleiding aan de UU en in november op een studiedag van de VSNU. Tot nu toe levert dat niet veel op, maar we versagen niet.

De meeste tijd besteedt de commissie aan de voorbereiding van de indiening en de selectie van CSE-onderwerpen ten behoeve van de voordracht aan het bestuur. Ieder jaar wordt schriftelijk via de Kleiokrant en het NHG-nieuws opgeroepen tot indiening van een voorstel. Zoveel als mogelijk is, worden langs persoonlijke kanalen mensen aangezet en van voorbeelden voorzien. Wij vinden het van groot belang dat de keuze groter wordt. Er zijn het afgelopen jaar 11 onderwerpen ingediend door het tertiair onderwijs en het WO. Voor het eerst hebben ook twee VGN-commissies een voorstel gedaan, een verheugende ontwikkeling.

In de Kleio van februari zijn criteria gepubliceerd waaraan een onderwerp moet voldoen. Deze criteria zijn na raadpleging van bestuur, Cevo en Cito tot stand gekomen. Hieraan toetst de commissie de ingediende voorstellen, waarbij Edward Schenk de toegankelijkheid voor de Mavo-vboleerlingen bewaakt. In de stofomschrijvingscommissie die dit jaar aan het werk is gegaan voor 1998 en '99 heeft het bestuur twee leden uit de commissie benoemd. Wij blijven zoeken naar mogelijkheden van voor het onderwijs geschikte bronnenuitgaven.

• Beleidsvoornemens

De ontwikkelingen rond GAM en MMW volgen en de publieke opinie beïnvloeden.

De VSNU aanzetten tot reacties in plaatselijke en landelijke bladen. Er zal binnenkort in *Spiegel Historiael* een artikeltje over de tweede fase verschijnen.

Het WO blijven informeren en verzoeken om steun bij het pleiten voor goed geschiedenisonderwijs.

Samen met het NHG organiseren van de Geschiedenisdagen 1996 en behartigen van de belangen van het vak geschiedenis en staatsinrichting op school.

Voortzetten van de werkzaamheden met betrekking tot de CSE-onderwerpen.

Het bestuur adviseren over een doorlopend geschiedeniscurriculum.

Beplemen van wetenschappelijk verantwoorde en voor het onderwijs geschikte bronnenpublicaties met het oog op het zelfstandig-leren-experiment.

Ineke Veldhuis-Meester,
secretaris Intercommissie

Financieel jaarverslag 1995 en begroting 1996

Balans per 31 december 1995 met vergelijkende cijfers per 31 december 1994

	31-12-'95	31-12-'94		31-12-'95	31-12-'94
Liquide middelen	419.462,04	437.180,43	Crediteuren	238.069,45	239.575,35
Debiteuren	27.501,02	22.024,41	Vermogen	198.893,61	217.729,49
Inventaris		3.100,--	Lustrumreservering	10.000,--	5.000,--
	446.963,06	462.304,84		446.963,06	462.304,84

Rekening van baten en lasten 1995 met begroting 1996

Lasten	Begroting 1995	Werkelijk 1995	Begroting 1996
Kleio	120.000,--	115.586,73	120.000,--
Verzendkosten Kleio	13.000,--	11.606,79	13.000,--
Bestuur	25.000,--	20.410,34	25.000,--
Administratie	28.000,--	29.135,72	30.000,--
Kosten betalingsverkeer	1.500,--	908,60	1.500,--
Algemene vergaderingen	3.000,--	3.260,75	3.200,--
Afdelingen/reg. aktiv.	1.000,--	126,05	1.000,--
CE-besprekingen	4.000,--	4.598,45	4.500,--
Commissies:			
PABO	3.500,--	2.333,50	3.000,--
VBO/MAVO	6.000,--	5.925,22	3.000,--
HAVO/VWO	2.500,--	2.952,70	3.000,--
Redactie Kleio	9.000,--	12.467,28	10.000,--
Didactiviteitent.	5.000,--	4.849,10	5.000,--
Onderwijs Advies Cie.	3.000,--	3.277,80	3.000,--
Intercie. NHG/VGN	1.500,--	1.708,26	2.000,--
Volwasseneneducatie	2.500,--	2.115,85	3.000,--
Cliomatica	3.500,--	2.211,05	3.000,--
Vrouwengeschiedenis	3.000,--	2.409,99	3.000,--
Basisvorming	3.000,--	2.893,55	3.000,--
Internationalisering	2.500,--	751,65	1.000,--
Omgevingsonderwijs	2.500,--	165,50	1.000,--
Huib de Ruyterprijs	1.000,--	1.000,--	1.000,--
Contributies binnenland	200,--	101,--	200,--
Contributies buitenland	2.000,--	2.015,--	2.000,--
Internat. samenwerking	2.500,--	4.372,--	5.500,--
Ledenwerving/PR	3.000,--	1.211,08	2.000,--
Afschrijving inventaris	2.450,--	3.100,--	1.000,--
Conferenties e.d.:			
Pabo-studiedag	1.200,--	---	1.200,--
Market Garden	---	1.553,--	---
Didaktiekconferentie	---	---	27.000,--
Startersconferentie	6.000,--	7.719,05	8.000,--
Basisvorming	2.000,--	---	---
Productie software	---	---	1.800,--
Bulletin board: tel.aansl.	---	---	420,--
Idem: tel.abonnement	---	---	600,--
Veldraadpleging Eindtermen	---	727,13	6.000,--
Onvoorziene kosten	2.000,--	3.655,85	2.000,--
Reservering lustrum 1998	5.000,--	5.000,--	5.000,--
	269.850,--	260.148,99	304.920,--

Het jaar 1995 is afgesloten met een nadelig saldo van bijna 19.000 gulden; dat is veel lager dan begroot. Het betekent wel dat het vermogen van de VGN verder is afgenomen. Redenen voor bezorgdheid hierover zijn er zeker niet; de kritische grens is nog ver weg. Verheugend is, dat de toename van het aantal leden zich ook het afgelopen jaar heeft doorgezet: de VGN groeide van 1.889 leden in 1994 naar 1.916 in 1995.

De stijging komt geheel voor rekening van de speciale VBO/MAVO-ledenwerfactie, die 27 collega's binnen onze vereniging bracht. Hier volgt een toelichting bij enige cijfers.

• De baten

Gezien de verhoging van contributies en abonnementstarieven, wordt in 1996 een hoger bedrag verwacht dan in 1995. De advertentie-opbrengsten van KLEIO vertonen een stijgende lijn; Tineke Bogaerts is erin geslaagd, nieuwe adverteerders voor ons verenigingsblad te interesseren. De verkoop van software, uitgebracht door onze Commissie Cliomatica, brengt ook de VGN op het terrein van de nieuwe media. Helaas speelt de dalende rente de VGN parten: ons spaargeld brengt minder op.

• De lasten

De meeste uitgaven bleven in de buurt van hetgeen begroot was. In sommige gevallen werd minder uitgegeven omdat de betreffende activiteit niet helemaal of helemaal niet van de grond kwam (regionale activiteiten; commissies internationalisering en omgevingsonderwijs; conferentie over Basisvorming; Pabo-studiedag). Hogere uitgaven dan begroot zijn meestal het gevolg van het tegenbeeld, namelijk uitbreiding van de voorziene bezigheden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de posten administratie en internationale samenwerking. In het algemeen wijkt de begroting voor 1996 niet veel af van die voor 1995. Het bedrag voor de Commissie VBO/MAVO daalt omdat voor 1996 geen bijzondere actie voorzien wordt. Voor administratie en internationale samenwerking geldt dat de activiteiten steeds omvangrijker worden. Voor de conferentie 'Starters-4' was de aanmelding in 1995 groter dan verwacht; in 1996 wordt weer op 30 deelnemers gerekend. De activiteiten van de commissie Cliomatica kunnen uitgebreid worden met de start van een eigen bulletin board. Tenslotte: De aanmelding voor de algemene informatiemiddag over de Eindtermen Tweede Fase op 9 februari 1996 was massaal; wel een financiële rib uit het lijf.

Op een aparte rekening staat het Oost-Europa Fonds. In totaal is hier f5.173,08 binnen gekomen. Hierdoor konden in januari 1995 twee Oost-Europese collega's de Euroclio-conferentie in Glasgow bijwonen. Dit kostte f3.059,82.

Graag wil ik alle leden bedanken, die het afgelopen jaar mijn werkzaamheden als penningmeester hebben ondersteund. Het blijft van groot belang, dat u tijdig declareert als u geld tegoeft heeft uit de fondsen die onder mijn beheer vallen; vergeet u daarbij de bewijsstukken niet.

Mijn speciale dank gaat uit naar degenen op wie ik ook dit jaar weer volledig kon vertrouwen wat betreft de administratie. De heer en mevrouw Houweling verzorgden weer de financiële administratie en de ledenadministratie. De heer Leenman assisteerde hierbij als informatica-deskundige; hij en zijn schoonzoon maakten zich het afgelopen jaar speciaal verdienstelijk bij het opzetten van een meer uitgebreide ledenadministratie, waarvan het nut al snel bewezen werd. Speciaal wil ik de heer Houweling bedanken voor zijn nauwkeurigheid en deskundige advisering; die hebben de penningmeester voor menige fout behoed.

Jan Schopman,
penningmeester VGN

Komt u naar de jaarvergadering?

In verband met de omvang van de te reserveren zaal en het aantal lunches, dat moet worden besteld, zou het bestuur het zeer op prijs stellen als u deze bon (of een kopie ervan) invult en in een open envelop voor 1 maart opstuurt naar:

Administratie VGN
Antwoordnummer 43213
2504 WB Den Haag

Geen aanmelding ... geen lunch!

Baten	Begroting 1995	Werkelijk 1995	Begroting 1996
Contributies	170.000,--	174.011,50	185.000,--
Abonnementen	20.000,--	20.157,--	22.000,--
Advertenties Kleio	10.000,--	14.504,80	14.000,--
Donaties	100,--	95,--	100,--
Verkoop VGN-uitgaven:			
Kleio-Didactica 6 tm 18	1.000,--	797,50	t/m 19 800,--
The Sixties (nr. 19)	700,--	251,--	
Kleio, losse nrs.	200,--	374,60	300,--
Software	1.000,--	1.221,25	3.000,--
Conferenties/reizen e.d.:			
Pabo-studiedag	850,--	---	850,--
Didaktiekconferentie	---	---	27.000,--
Starters-conferentie	1.500,--	2.250,--	2.500,--
Excursie Market Garden	---	1.020,--	---
Onvoorziene baten	---	2.495,60	---
Interest	20.000,--	24.134,86	20.000,--
Nadelig saldo	44.500,--	18.835,88	29.370,--
	269.850,--	260.148,99	304.920,--

KANDIDAAT BESTUURSLID Loek Janssen

Alweer enige tijd geleden werd ik gevraagd zitting te nemen in het bestuur van de VGN. Na enig nadenken heb ik besloten mijzelf inderdaad kandidaat te stellen. Die aarzeling kwam nauwelijks voort uit mijn belangstelling voor vak en vereniging, maar eerder uit de mogelijke gevolgen voor thuis.

Ik ben 41 jaar geleden geboren, in Brabant, bezocht daar de middelbare school en vervolgde mijn studie aan de KUN in mijn lievelingsvak: geschiedenis. Inmiddels sta ik alweer vijftien jaar voor de klas, met plezier. Acht jaar daarvan gaf ik volledig les, aan twee scholen - in Nijmegen en Druten. Toen zo'n vijf jaar geleden mijn partner een baan vond, 'leverde' ik meteen een school 'in' om een deel van mijn tijd het beroep van huisman en vader van twee dochters intensiever te

kunnen uitoefenen. Tegelijk wilde ik mij ook buiten mijn ene schoolgebouw bezig houden met

geschiedenis. Zo belandde ik in de Commissie Bavo - waarvan ik dit jaar voorzitter ben - en in de Commissie Havo/Vwo, twee commissies die zeer nauw betrokken zijn bij de enorme veranderingen die plaatsvinden in het voortgezet onderwijs. En daar ligt ook mijn belangrijkste drijfveer om tot het bestuur te willen toetreden: natuurlijk maak ook ik me zorgen over de toekomst van het vak geschiedenis en staatsinrichting op school en ik heb er wel wat voor over om daar iets aan te doen.

Ja, ik kom naar de jaarvergadering en gebruik de lunch

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats